

EURÓPSKY PARLAMENT

2004

2009

Výbor pre kultúru a vzdelávanie

PREDBEŽNÉ ZNENIE
2006/2087(INI)

26.6.2006

NÁVRH SPRÁVY

o Bielej knihe o európskej komunikačnej politike
(2006/2087(INI))

Výbor pre kultúru a vzdelávanie

Spravodajca: Luis Herrero-Tejedor

OBSAH

	Strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA	9

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o Bielej knihe o európskej komunikačnej politike (2006/2087(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na oznámenie Komisie Biela kniha o európskej komunikačnej politike (KOM(2006)0035),
- so zreteľom na časť II Zmluvy o ES,
- so zreteľom na článok 195 Zmluvy o ES,
- so zreteľom na článok 211 Zmluvy o ES,
- so zreteľom na článok 308 Zmluvy o ES,
- so zreteľom na články 11, 41, 42 a 44 Charty základných práv,
- so zreteľom na nariadenie (ES) č. 1049/2001 Európskeho parlamentu a Rady z 30. mája 2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie,
- so zreteľom na oznámenie Komisie Akčný plán na zlepšenie komunikácie Komisie s Európou (SEC(2005)0985),
- so zreteľom na oznámenie Komisie Príspevok Komisie k obdobiu hodnotenia a po ňom: Plán D pre demokraciu, dialóg a diskusiu (KOM(2005)0494),
- so zreteľom na svoje uznesenie z 13. marca 2002 o oznámení Komisie o novom rámci pre spoluprácu pri činnostiach týkajúcich sa informačnej a komunikačnej politiky Európskej únie¹,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 10. apríla 2003 o informačnej a komunikačnej stratégii pre Európsku úniu²,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 12. mája 2005 o vykonávaní informačnej a komunikačnej stratégie Európskej únie³,
- so zreteľom na článok 45 rokovacieho poriadku,
- so zreteľom na správu Výboru pre kultúru a vzdelávanie a stanoviská Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci a Výboru pre ústavné veci (A6-0000/2006),

A. keďže komunikácia je dôležitým prvkom participatívnej demokracie,

¹ Ú. v. EÚ C 47 E, 27.2.2003, s. 406.

² Ú. v. EÚ C 64 E, 12.3.2004, s. 591.

³ Ú. v. EÚ C 92 E, 20.4.2006, s. 403.

- B. keďže z tohto dôvodu je demokratický prvok EÚ naviazaný na komunikačné systémy na európskej úrovni, ktoré spájajú inštitúcie s občanmi,
- C. keďže skúsenosti z európskych volieb a referend ukázali, že u tých, ktorí sa zaujímajú o európske otázky a sú s nimi zoznámení, bola väčšia pravdepodobnosť, že sa ich zúčastnia, kým u tých, ktorí tieto informácie nemali, bola väčšia pravdepodobnosť neúčasti,
- D. keďže v súčasnej dobe neexistuje európska verejná sféra, ale existujú veľmi aktívne vnútroštátne verejné sféry; keďže tieto vnútroštátne verejné sféry vykazujú výrazné rozdiely, pokiaľ ide o rozsah, do akej miery sa diskutuje o európskych otázkach a tiež o obsah diskusií,
- E. keďže by bolo oveľa lepšie, keby európske otázky zaujímali vo vnútroštátnych verejných sférach významnejšie miesto,
- F. keďže prvým krokom k vytvoreniu európskej verejnej sféry by bolo prekonanie izolácie vnútroštátnych verejných sfér prostredníctvom európskych komunikačných opatrení; keďže je to úzko spojené s paneurópskou alebo aspoň nadnárodnou štruktúrou médií,
- G. keďže existujú jasné dôkazy o tom, že európski občania sú nedostatočne informovaní o európskych otázkach, ako to odzrkadľujú výsledky rôznych prieskumov verejnej mienky Eurobarometer,
- H. keďže komunikácia je spojená aj s otázkou transparentnosti, občianstva a zdieľaných hodnôt,
- I. keďže zasadanie Európskej rady v dňoch 15. a 16. júna 2006 vrátilo otázku ústavnej reformy späť na program,

Komunikačná politika a európska verejná sféra

1. vidí potrebu zlepšenia komunikácie medzi EÚ a jej občanmi; podporuje preto úsilie o prekonanie spôsobu organizácie komunikácie; zdôrazňuje, že lepšia komunikácia nenahradí nedostatočné politiky, ale môže pomôcť lepšie chápať zmysluplné politiky;
2. nalieha na Komisiu, aby podporila vytvorenie európskej verejnej sféry, ktorá sa bude štrukturovať hlavne prostredníctvom vnútroštátnych, miestnych a regionálnych médií, pričom sa nesmie strácať zo zreteľa dôležitá úloha, ktorú zohráva kvalitná národná tlač, keď európskym záležitostiam venuje dostatočný priestor;
3. poznamenáva, že cieľom európskej komunikačnej politiky by nemalo byť vytvorenie komunikačnej sféry, ktorá konkuruje vnútroštátnym verejným sféram, ale skôr úzke zosúladenie diskusií na vnútroštátnej úrovni s debatou na úrovni EÚ;
4. nalieha na Komisiu, aby pri navrhovaní komunikačnej politiky zohľadnila konkrétne návrhy uvedené v uznesení Parlamentu z 12. mája 2005 o informačnej a komunikačnej stratégii EÚ;

Stanovenie spoločných zásad

5. podporuje myšlienku vytvoriť obojsmernú komunikáciu medzi EÚ a jej občanmi, ktorá bude schopná a ochotná lepšie počúvať to, čo občania chcú povedať o Európe; poukazuje však na to, že myšlienka, podľa ktorej by sa občania mali stať hybnou silou účasti a dialógu, sa nejaví ako rozumná, pretože by to nemali byť občania, kto by mal hľadať informácie, ale informácie by mali vyhľadávať občania;
6. nepovažuje za vhodné, aby EP podliehal kódexu správania, ktorým sa riadi jeho komunikácia s občanmi EÚ;
7. nalieha na Komisiu, aby s cieľom zlepšiť existujúci medziinštitucionálny mechanizmus partnerstva v tejto oblasti preskúmala možnosť otvorenia programu, ktorý bude skutočným programom Spoločenstva, zameraného na informácie o Európe a komunikáciu, ktorý by vychádzal z článku 308 Zmluvy o ES; konštatuje, že ak by Komisia ponúkla zodpovedajúci návrh, Parlament sa bude plne podieľať na stanovení a vypracovaní presného obsahu a rozsahu programu;
8. je toho názoru, že pri určovaní rozsahu európskej komunikačnej politiky je nutné výraznejšie odkazovať na zásady a hodnoty zakotvené v Charte základných práv;

Posilnenie úlohy občanov

9. víta snahu Komisie priviesť európske otázky na všetky úrovne, t.j. na vnútroštátnu, regionálnu a miestnu úroveň s cieľom decentralizovať posolstvo; víta akčný plán Komisie a očakáva urýchlenú realizáciu;
10. vníma regióny a mestá ako najvhodnejšie platformy na šírenie európskej myšlienky medzi občanmi a vyzýva k zapojeniu Výboru regiónov do realizácie komunikačnej politiky;
11. podporuje zámer posilniť diskusiu o európskych otázkach v národných parlamentoch;
12. zdôrazňuje dôležitosť vzdelávania občanov v oblasti európskej integrácie; domnieva sa, že určitá úroveň chápania európskych otázok je nevyhnutným predpokladom úspešnej obojsmernej komunikácie s EÚ;
13. ľutuje, že bola znížená podpora sektorových programov, ako sú Leonardo da Vinci, Socrates a Erasmus, ktoré majú mnohonásobný účinok, pretože zdôrazňujú európsky rozmer a uľahčujú vytváranie nadnárodných sietí;
14. je toho názoru, že ak chceme osloviť občana, je dôležité lepšie komunikovať a poukázať na to, aký význam majú rozhodnutia EÚ na každodenný život;

Práca s médiami a novými technológiami

15. zdôrazňuje dôležitosť médií ako sprostredkovateľov, tvorcov názorov a nositeľov posolstva občanom v európskej verejnej sfére, ktorú chce Komisia vytvoriť;
16. žiada Komisiu, aby čo najpresnejšie stanovila, akú úlohu by chcela prideliť médiám a zdôrazňuje potrebu nájsť vzorec, ktorý užšie zapojí vnútroštátne, regionálne a miestne médiá do komunikačnej politiky;

17. víta stiahnutie návrhu na zriadenie spravodajskej agentúry EÚ;
18. odporúča Komisii, aby pri komunikácii s občanmi a médiami používala jednoduchý a zrozumiteľný jazyk; je presvedčený, že európsky žargón neuzatvára, skôr prehľbuje, priepasť medzi inštitúciami EÚ a občanmi;
19. odporúča vytvorenie pravidelnej výmeny názorov o európskych komunikačných otázkach medzi európskymi inštitúciami a médiami;
20. domnieva sa, že zodpovednosť Komisie pri poskytovaní objektívnych, spoľahlivých a nestranných informácií o európskych politikách je základom diskusie, ktorej účastníci sú dobre informovaní;
21. víta skutočnosť, že pokiaľ ide o nové technológie, je Biela kniha v súlade s poslednou správou EP o informačnej a komunikačnej stratégii EÚ;

Pochopenie európskej verejnej mienky

22. žiada Komisiu, aby informovala Parlament o hodnotení konzultácií, ktoré uskutočnila;
23. v krátkodobom výhľade považuje zriadenie Observatória európskej verejnej mienky za sporné a domnieva sa, že predtým, než sa táto úloha začne realizovať, by sa mali koordinovanejšie využívať údaje a zdroje, ktoré sú už k dispozícii;

Spolupráca

24. žiada Komisiu, aby vypracovala konkrétne návrhy na realizáciu komunikačnej politiky a hodnotenie jej právnych a finančných dôsledkov;
25. domnieva sa, že by sa mala analyzovať práca medziinštitucionálnej skupiny pre informácie s cieľom zistiť, či je možné zlepšenie; zastáva názor, že medziinštitucionálna skupina pre informácie by mala mať najmä politický charakter a mala by vystupovať ako garant, a že by sa počet jej členov mal znížiť, čo by umožnilo jej efektívnejšiu činnosť;
26. zdôrazňuje potrebu užšieho zapojenia paneurópskych politických strán do dialógu o záležitostiach EÚ so svojimi voličmi;
27. podporuje posilnenie úlohy Ombudsmana pri zabezpečení väčšej dôvery v transparentnosť;
28. odporúča využitie existujúcich programov financovania, ako sú celoživotné vzdelávanie, Mládež, Občania pre Európu, Média a Kultúra na účely lepšej komunikácie myšlienky európskej integrácie za predpokladu, že sa budú plne rešpektovať ciele individuálnych programov;
29. zdôrazňuje, že pre zabezpečenie úspešnej komunikácie je nutná aktívna podpora členských štátov a preto vyzýva členské štáty, aby hľadali spôsoby, akými by mohli prispieť k spoločnému komunikačnému úsiliu EÚ;
30. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Vo februári 2006 zverejnila Komisia Bielu knihu o európskej komunikačnej politike. Cieľom dokumentu bolo čeliť dôsledkom, ktoré vyvolalo zamietnutie ústavnej zmluvy v referendách vo Francúzsku a Holandsku a zastaviť všeobecný nárast euroskepticizmu.

V Bielej knihe Komisia načrtáva hlavné rysy novej európskej komunikačnej politiky, ktorej cieľom je preklenúť priepasť medzi Úniou a jej občanmi. V tejto správe by sa spravodajca rád podelil so svojimi poznámkami týkajúcimi sa návrhov, ktoré Komisia uviedla v Bielej knihe.

1. Stanovenie spoločných zásad

Komisia navrhuje stanoviť kódex správania pre komunikáciu, to znamená, vytvoriť spoločné pravidlá pre európske inštitúcie, vnútroštátne orgány atď., a tým vytvoriť základy, na ktorých budú spočívať komunikačné politiky. Spravodajca považuje túto myšlienku za mylnú vo svojom základe, a navyše sa domnieva, že je nežiaduca tým, že by predstavovala len biednu náhradu skutočného právneho základu. Európskym inštitúciám skutočne chýba právny základ pre správy Spoločenstva v oblasti informácií a komunikácie. V dôsledku toho je Komisia vystavená obvineniam, že zasahuje do oblasti mimo svojej zodpovednosti, a dokonca, že šíri propagandu. Najlepším spôsobom, ako sa vyhnúť tejto pasci, je nezakladať komunikačnú politiku na kódexe správania, ale usilovať sa dosiahnuť jednomyselné rozhodnutie v Európskej rade, čím by sa vytvoril prostriedok podľa článku 308 zmluvy, ktorý by poskytol právny základ v plnom zmysle.

Stanovenie pravidiel správania, ktoré by mali dodržiavať inštitúcie EÚ, by navyše mohli viesť k negatívnym dôsledkom tým, že by porušili názorovú autonómiu a nezávislosť. Spravodajca si preto nemyslí, že by sa mal Parlament podriaďovať kódexu, ktorý by určoval, ako má komunikovať s európskymi občanmi.

2. Posilnenie úlohy občanov

Vzhľadom na to, že neexistuje európska verejná sféra, musia inštitúcie využívať nástroje, ktoré umožňujú čo najväčšiemu počtu občanov získať prístup k informáciám. Ak Únia chce, aby ju ľudia počúvali, musí dostať európske záležitosti na vnútroštátnu, regionálnu a miestnu úroveň. Nie je však rozumné považovať občanov za hybnú silu účasti a dialógu. Nemalo by zmysel pozorne počúvať, čo chcú občania povedať, ak by boli zle informovaní. Ak má mať vklad občanov skutočne prínos, európske inštitúcie musia nájsť spôsob, ako k nim dostať informácie, ktoré potrebujú, aby sa mohli zapojiť do európskeho projektu a stotožniť sa s ním. Informácie musia byť k dispozícii ako prvé, v opačnom prípade nie je možný žiaden názor. V každom prípade nie názor užitočný. Preto by sa informačná a komunikačná politika mala riadiť v šeoobecnu zásadou, že to nie sú občania, kto by mal hľadať informácie, ale informácie by mali vyhľadávať občania.

3. Práca s médiami a novými technológiami

Biela kniha príliš zdôrazňuje myšlienku, že dialóg a komunikácia s občanmi sa dá koordinovať prostredníctvom iniciatív inštitúcií. V dôsledku toho sa spolieha viac na technológie ako na tradičné médiá masovej komunikácie. Miestami sa zdá, že podceňuje vplyv, ktorý majú masovokomunikačné prostriedky na spoločnosť.

Spravodajca je presvedčený, že by sa mal vytvoriť zoznam prioritných opatrení, ktorý by sa zamerával napríklad na lepšie pracovné podmienky novinárov v európskych inštitúciách, vzdelávanie informačných odborníkov, lepšie metódy priamej komunikácie a pod.

4. Pochopenie európskej verejnej mienky

Komisia navrhuje vytvoriť sieť vnútroštátnych odborníkov v oblasti výskumu verejnej mienky, ktorá by umožnila výmenu osvedčených postupov a vytvorenie synergii. Spravodajca však verí, že by bolo lepšie využiť existujúce zdroje koordinovanejším spôsobom, aby sa dosiahol čo najväčší prínos. Informácie a osvedčené postupy sa dajú vymieňať bez zriadenia nového Observatória európskej verejnej mienky. V krátkodobom výhľade by bolo zriadenie Observatória európskej verejnej mienky sporné, pretože pred pustením sa do takéhoto podniku by sa mali plne využiť už nazhromaždené údaje.

5. Spolupráca

Je veľmi dôležité, aby sa členské štáty zapojili do informačnej a komunikačnej politiky. Bez nich by bolo skutočne takmer nemožné tlmočiť akékoľvek posolstvo. Pozornosť sa musí viac zamerať na to, čo sa hovorí, aby sa zabezpečilo, že správy oslovia občanov tým, že sa budú dotýkať všetkého toho, čo ich najviac zaujíma. Musíme uspieť vo vysvetľovaní toho, čo Európa môže urobiť pre každého občana. Musíme nájsť spôsob, ako rozhodnejšie preniesť ťaž na informačnú a komunikačnú politiku na regionálnej a miestnej úrovni. Zúčastnené strany, ako sú politické strany, musia byť schopné mobilizovať občanov k podpore európskej politiky, a teda majú závažnú úlohu.

Spravodajca je presvedčený, že Parlament a Komisia by mali zintenzívniť svoj trojstranný dialóg a k tomu užšie koordinovať svoju činnosť.

Jediným fórom, ktoré majú informačné a komunikačné útvary Komisie a Parlamentu k dispozícii pre zhromažďovanie svojich myšlienok, je medziinštitucionálna skupina pre informácie. Jej hlavnou úlohou je určiť priority pre program PRINCE. Všetky iniciatívy, ktoré nepatria do tohto programu, sa považujú za špecifické opatrenia a ďalej ich rozvíja podľa okolností buď Komisia alebo Parlament. Spravodajca je presvedčený, že program PRINCE by mal zahrnúť viac prioritných oblastí a každá inštitúcia by mala pristúpiť k špecifickému opatreniu len vtedy a v tom prípade, keď je to nevyhnutné. Medzinštitucionálna skupina by navyše mala mať hlavne politický charakter a mala by znížiť počet svojich členov, aby mohla pracovať operatívnejšie.